

Konferencë:

“Sistemi i Pensioneve Vullnetare në Shqipëri - Zgjerimi i Mbulimit”

Zt. Naim HASA
Administrator
SH.A.F.P. “SIGAL LIFE, UNIQA
Group Austria”

Tirana, 8 Tetor 2015

Sigurim social sipas konventes. 102 te ILO

Problemet e pensioneve janë një vatër e nxehtë sot në të gjithë vëndet e botës, kjo edhe si rrjedhojë e ritmeve me të cilat rritet popullsia e tretë:

së pari, të rritjes së jetëgjatësisë së popullatës
së dyti, të rënieve të ritmeve të lindjeve.

Aktualisht ne te gjithe vendet e Europes, per vendet e Zhvilluara pas viteve 1980 e vendet ne zhvillim pas viteve 1995 eshte istaluar sistemi i Alternuar i Pensioneve, me dy komponent te rëndësishëm :

- një sistem publik bazë i konsoliduar
- një sistem privat të zhvilluar, i detyrueshëm për brezin e ri dhe vullnetar për të gjithë ata që duan një pension më të lartë

SIGAL
UNIQA GROUP AUSTRIA

DOMOSDOSHMERIA E PENSIONEVE PRIVATE

- Zhvillimi i sistemit te pensioneve private edhe ne Shqiperi eshte nje domosdoshmeri qe mendoj se lidhet me tre çeshtje kryesore qe kerkojne zgjidhje.
- **Se pari.** Demotivimi i brezit te ri per te marre pjese ne skemat e sigurimeve shoqerore PAYG, sidomos te solidaritetit, te cilat ne kushte aktuale dhe te prespektives afrojne pensione te ulta me kontribute te larta.
- **Se dyti** Mos funksionimi i skemave private te pensioneve ne Shqiperi ka ulur ne mënyre te ndjeshme shkallen e zevendesimit (raportin, pension mesatar/page mesatare).
- **Se treti.** Problemet e papunesise, të informalitetit dhe vecanerisht të emigracionit, kane ulur ndjeshem përqindjen e popullsise se siguruar ne keto 15 vitet e fundit, gje qe krijon nje shqetesim te madh social per te ardhmen

PROBLEMET QE KONSTATOHEN Ne SKEMEN E PENSIONEVE

Se pari, Dificiti i larte i sistemit te pensioneve mbi 1.44% te PPB.

- a. Pensionet rurale perfaqsojne nje pjese te madhe te deficitit
- b. Pensionet Supplementare mjaft gjeneroze

Se dyti ,Koeficiente shume i ulet i shkalles se vartesis(kontribues-perfitues)
1.2; 1

- a)Perqindja e ulet e popullsis se siguruar 35%,
- b)Papunesi e larte 14-16%
- c)Informalitet 18-20%
- d)Emigracion 32%

Se treti, Shkalle shume e ulet zevendesimi(pension-page) 32-35%,kundrejt
75% norma ligjore

- a)Mos funksionimi i skemave private te pensioneve,
- b)Kufizimet ne masaen e pensionit
- c)Sistemi gjeneron kryesisht pensione minimale 65% e nr.total

Shkaqet e Perkeqsimit te sistemit pensioneve

Se pari, proceset demografi

- a) Numuri i personave qe dalin ne pension kane ardhur ne rritje 7-8% cdo vit
- b) Numuri i Personave qe hyjne ne sistem, pra kontribuesve ne ulje 2 deri 3 %

Se dyti, politikat jo te mira te ndjekura per fuqizimin e skemes se pensioneve

- Ulja drastike e kontributit te sigurimeve shoqeoore nga 42.5% ne 24.5%

Se treti, Mos funksionimi per nje periudhe 15 vjecare e Fondeve te Pensioneve Private

REFORMA NE SKEMEN E PENSIONEVE NE SHIPERI

Reforma ne sistemin e pensioneve u fokusua ne keto dy ceshtje kryesore:

Se pari: Konsolidimi i sistemit aktual publik te sigurimeve shoqerore, nepermjet reformave parametrike

Se dyti: Zhvillimi i skemes Private te Pensioneve, nepermjet

a) Lehtesirave fiskale.

b) Vendorsjes se pensioneve profesionale per profesionet e veshtira

c) Vendorsjes se sistemi privat i detyruar per moshat e reje (pas vitit 2017)

- Skemat Nacionale (vetekapitalizuese) menaxhim shteteror me baze ideksimi

- Skema Private vetekapitalizuese me menaxhim privat me baze fitimi

Reforma vendosi nje sitem Universal te Pensioneve me pese skema Sigurimi;

1. Pension Social per personat ne mosh 70 vjec qe nuke kan kushte per pension

2. Pension nga Sigurimet Shoqerore, PEYG, per ato qe kane kontribuar mbi 15 vjet.

3. Pension Profesional per profesionet e veshtira

4. Pension Suplimentar per punonjesit shteteror

5. Pension Vullnetare

Ne mbeshtetje te kushteve konkrete te cdo vendi shihen dy modele te sistemit sigurimeve shoqerore:

- **Modeli Pare**, sistem tre kolonesh(SKEMA)
 - Sistem i Detyruar Shteteror **“Pay as you go”** (kolona pare)
 - Sistem i Detyruar Privat (kolona dyte)
 - Sistem Vullnetar Privat (kolona trete)

Poloni, Hungari, Bullgari, Kroaci, Rumani, Maqedoni, V.Balltike, etj

- **Modeli Dyte**, sistem dy kolonesh
 - Sistem i Detyruar Shteteror **“Pay as you go”**
 - Sistem Vullnetar Privat (kolona trete)

Shqiperi,Serbi,Bosnje,

KONTRIBUTET NE SKEMEN E PENSIONEVE NE DISA VENDE TE EUROPES

	KONTRIBUTE SKEMEN SHTETERORE[%]	KONTRIBUTE SKEMES PRIVATE KOLONA E II [%]	TOTAL I KONTRIBUTEVE [%]
Shqiperi	21.6	Kolon III	21.6
Bullgari	23	5	28
Kroaci	20	5	25
Rep.Ceke	23	5	28
Estoni	22	6	28
Hungari	26.5	8	34.5
Lituani	24	5.5	29.2
Poloni	19.5	7.3	26.8
Maqedoni	12.6	5.4	18
Bosnje	24	Kolon III	24
Serbi	24.35	Kolon III	24.35

Situata Aktuale Ballkanin Perendimor

Shteti	Shkalla e Mbulimit	Lloji i sistemit	Mosha aktuale (M:F)	Pensioni mesatar	Kontributi
Kroaci	1.21 : 1	3 Kolona	65:60	403 Euro	25% : 5%
Mali i Zi	1.70 : 1	3 Kolona	65:60	324 Euro	15%
Serbi	1.40 : 1	2 Kolona	65:60	270 Euro	22%
Maqedoni	1.65 : 1	3 Kolona	64:62	191 Euro	18% : 6.3%
Bosnje	1.20 : 1	2 Kolona	65:60	179 Euro	24%
Shqiperia	1.20 : 1	2 Kolona	65:60	98 Euro	21.6 %
BE	1.56 : 1	3 Kolona	67:67		

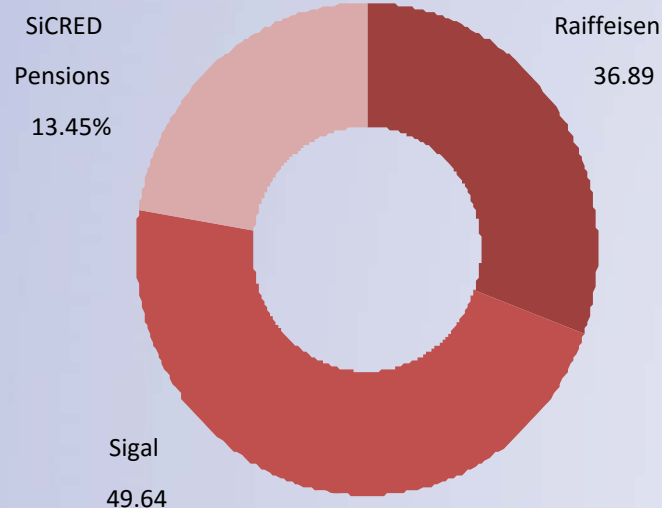
TREGU I PENSIONEVE PRIVATE NE SHQIPERI

Ne baze te ligjit 10197, date 10.12.2009 “Per Fondet e Pensioneve Vullnetare”, ne tregun financiar jo bankar ushtrojne Aktivitetin tre kompani pensionesh

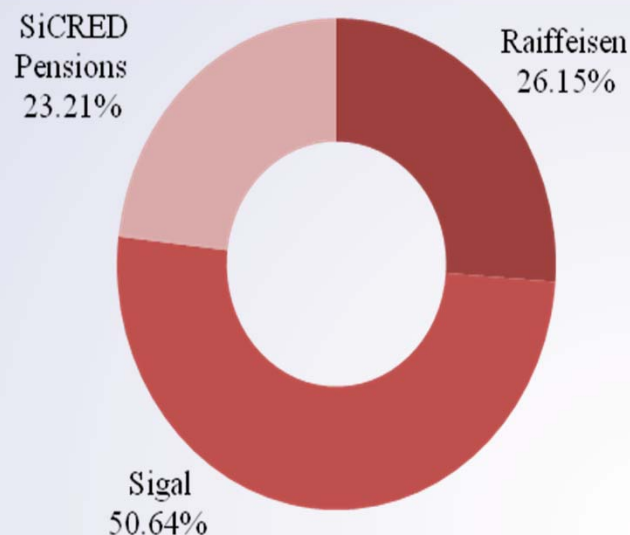
- 1.Fondi i Pensioneve Private “SIGAL”
- 2.Raiffeisen PENSIONS
- 3.SICRED PENSIONS

Sipas Rezultateve per 6-mujorin e pare 2015 te A.M.F tregu pensioneve paraqitet;

Ne Numer Anetaresh

Ne Asete Neto

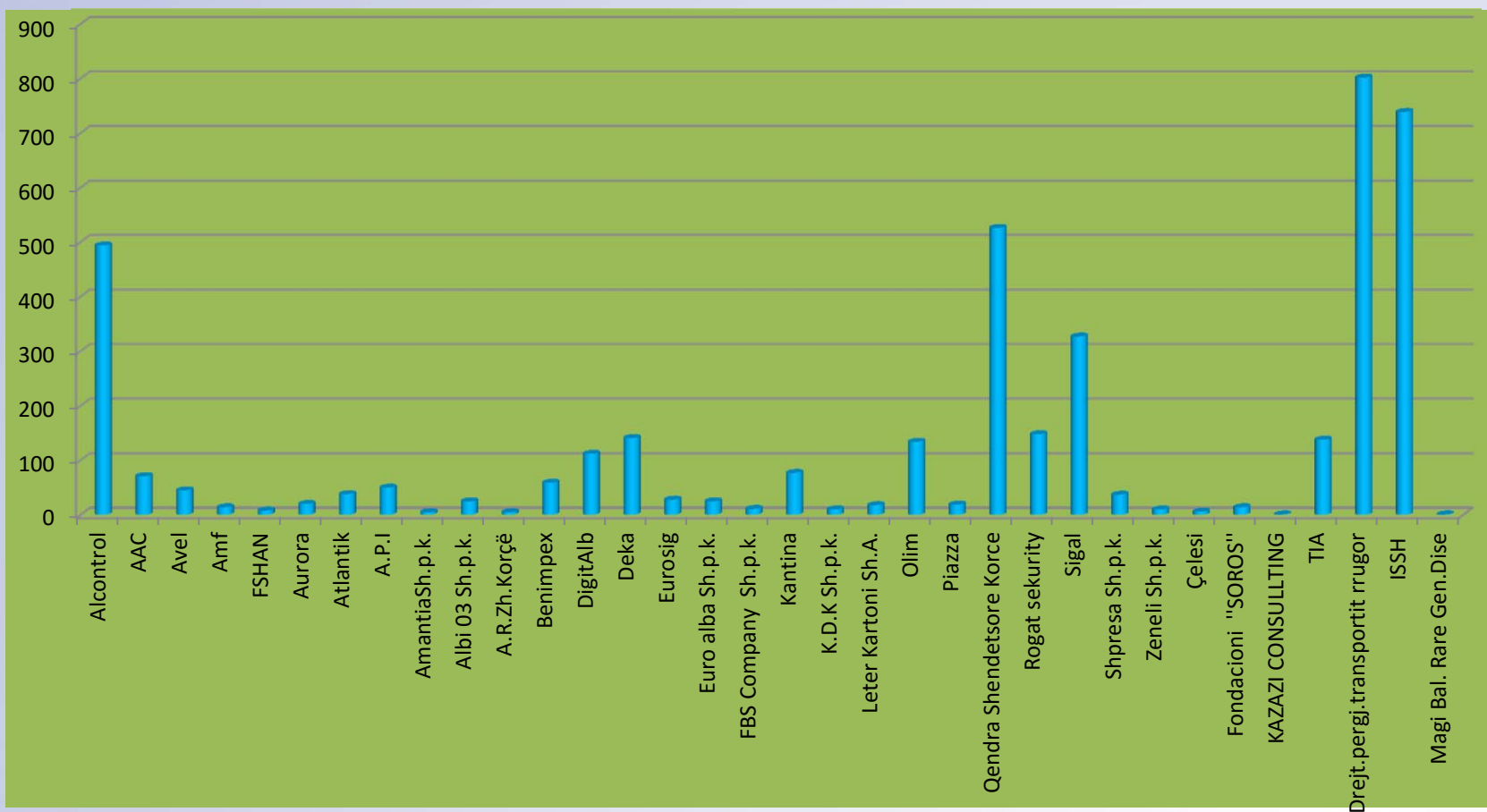
KUSH ESHTË FONDI I PENSIONI “SIGAL”

- Fondi i Pensionit Vullnetar “Sigal Life Uniqa Group Austria” është licencuar me vendimin Nr. 2, datë 30.03.2011, të Autoritetit të Mbikqyrjes me aksioner;

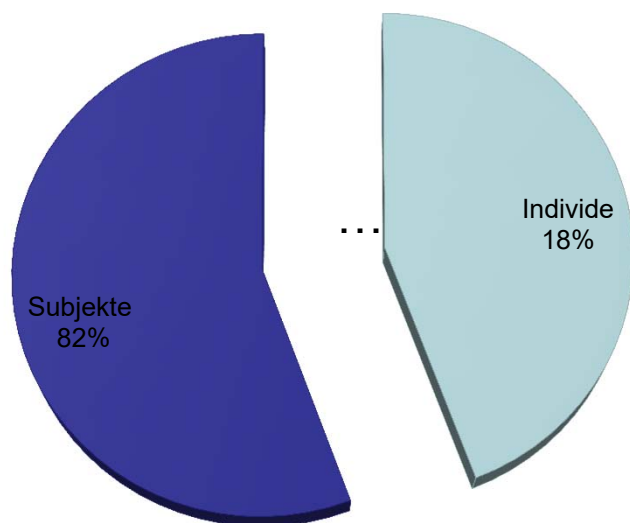
“ Uniqa Group Austria”

- Veprimtarinë e tij e mbështet në ligjin nr.10197, datë 10.12.2009” Per Fondet e Pensioneve Vullnetare”
- Numuri i të Anetaresuarve ka arritur **5.138** anetare
- Asetet neto të anetaresve janë **391,425,760** leke

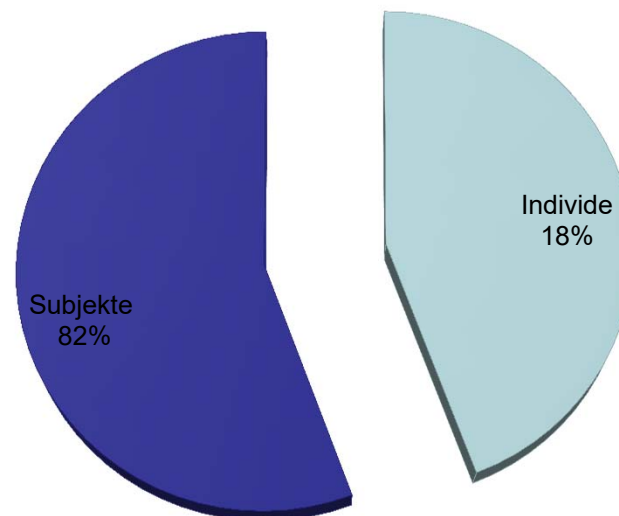
Numri Aderuesve Sipas Subjekteteve

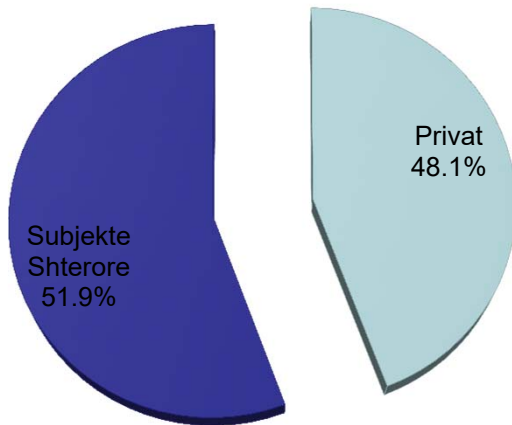
**Raporti Numurit sipas
subjekte/individe**

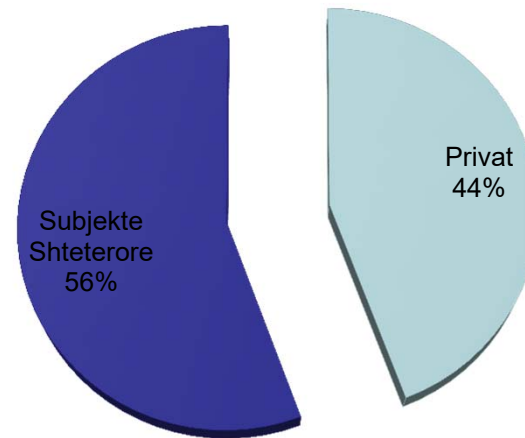
**Raporti Aseteve sipas
subjekte/individe**

Raporti Numurit shteteror/private

Raporti Aseteve shteteror/private

Arsyet pse nuk zhvillohen Fondet Private të Pensioneve ne Shqiperi:

Se pari ,Mentaliteti

Se dyti,Politika jo atraktive shtetërore për stimulimin e pjesëmarrjes në kursime afat gjatë të popullatës

- Taksimi i Pensioneve Vullnetare ne masen 15%

Se treti.Ana Ekonomike, Mjetet e lira të kufizuara që i ngelen popullatës,pas pagesës së detyrimeve shtetërore (tatime,sigurime shoqërore, qera, drita,ujë).

Se katerti, Mos zhvillimi i tregut te kapitaleve

Se pesti, Edukimi kufizuar i popullatës për të kursyer në instrumenta financiar afat gjatë

Nje zgjidhje e qendrueshme e reformes pensioneve do te ishte;

1.Vendosja e sistemit të detyrueshëm privat të pensioneve duke ndarë 5% të kontributit (2.5% punedhenes e 2.5% punemarres)Kjo kushtëzohet nga dy faktore;

Së pari, për moshat e reja që ka popullsia e Shqipërisë 33 vjeç, kundrejt 48-50 vjeç Europa

Se dyti, niveli shumë i ulët i pensioneve në raport me pagat 33-35% , kundrejt 75% ligjori.

2.Heqja e tatimit mbi pensionet

- Tatuat ne nivel te pensionit maximal
- Tatuat vetem fitimi nga investimi asetëve.

3. Mos taximi kontributeve edhe per kategorite;

- Persona qe nuke jane te punesuar
- Personat qe derdhin kontribut per te tretet
- Kontributet e Emigrantevete tatuat ne page ne vendet respektive etj.

4. Zhvillimi i Pensioneve Profesionale per Punet e Veshtira, nepermjet Kontratave Kolektive

5. Zhvillimi i treguat te kapitaleve

- Fondet e pensioneve private janë një domosdoshmëri aq urgjente, sa nuk mund te presin sa të zhvillohet mjedisi i tregut të kapitaleve, por do jenë ato që do të kushtëzojnë krijimin e zhvillimin e tij.

Zhvillimi i sistemit privat të pensioneve jepin zgjidhje mjaft probleme që janë krijuar në këtë stad të zhvillimit shoqëror, nepermjet tyre arrihen keto objektiva:

Së pari, zgjidhin kontradiktën e brezave, duke e bërë brezin e ri më të interesuar për tu siguruar

Së dyti, zgjidhin problemet e shtrëmbërimit të tregut të punës, mjaft shqetsuese, 32% të informalitetit,

Së treti, ofrojnë përfitime në kushte më të favorëshme moshe, vjetërsie në punë e masë pensioni.

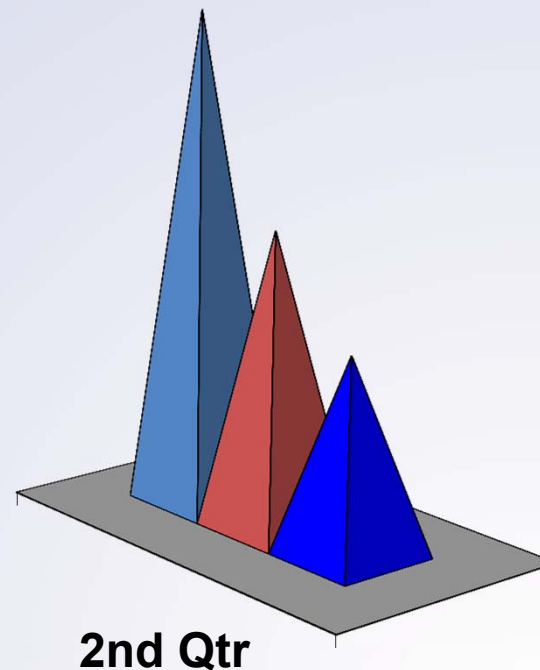
Se katerti, Zgjidhur perfundimisht problemin e pensioneve ne Shqiperi edhe per brezat e rinj.

Se pesti, zgjidhin nevoja që ka shteti Shqipëtar për burime financiare.

Qellimi i vendosjes se Pensioneve Private eshte te rrise normen e zevendesimit te pensionit nga te dy skemat ne 70 – 75%, si me poshte

:

- **Skema Shteterore 35-40 %**
- **Skema Private 25-35%**
 - Kolona dyte 15-20%
 - Kolona e trete 10-15%

Pensionet Private

Më 4 nëntor 1980 në Kili, u miratua, reforma e sistemit të pensioneve, e cila krijoi llogaritë e kursimeve për Pensionet Private. Atherë ishte Minister i Punes, José Pinera iniciator i kësaj reforme.

Askush nuk ka bërë më shumë për të fuqizuar punëtorët, nëpërmjet të kursyerit dhe të investuarit për daljen në pension, sesa José Pinera. Vizioni i tij ka sjellë një revolucion në investime, në shumë vende në Amerikën e Jugut, Evropë dhe përtej. José Pinera është dëshmi se një person mund të ndryshojë botën. “ (John Sununu)

Nëse juve ju kërkohet të jepni emrin e personit, i cili u ka mundësuar shumë njerëzve përtë përfituar më shumë pasuri dhe siguri, se çdo person tjetër të globit, cili do të jetë ky emër?

Në vitin 1881, në Berlin, Otto von Bismarck implementoi për herë të parë në botën sistemin e sigurimit shoqëror të [pay-as -you-go] i cili shërbeu si model për sistemin e Sigurimeve Shoqërore ne bote., . Jo, Bismarku nuk është përgjigjja e kësaj pyetjeje.

Përgjigjja është José Pinera ". (Richard Rahn)

Sfondi i problemit

Pensionet Private në Shqipëri janë një hap i duhur me përfitime që vijnë për brezat në vazhdim

“Nëse nuk bën asgjë sot, e ardhmja do të jetë shumë më e vështirë”

FALEMINDERIT!